

Kritisk tenkning som demokratisk sikringsmekanisme

Det er en fyldig og god utredning som er levert, med et detaljert og spennende teorigrunnlag også. Vi i Skolenes landsforbund takker for muligheten for å gi tilbakemelding. Kommisjonen har mange gode forslag til tiltak, og vi i SL har valgt å holde oss til de delene som omhandler skole og barnehage. I tillegg stiller vi oss bak svaret til LO, utover det ønsker vi å peke på følgende.

Fellesskolen skal favne alle, og da er det viktig med riktig og god kompetanse hos de ansatte her. Det er behov for et betydelig kunnskapsløft om ekstremisme. Gjennom skolen ønsker vi at det settes et press på å styrke undervisningen om demokrati, menneskerettigheter og kritisk tenkning. Og da er vi i Skolenes landsforbund nøye på å presisere at kompetansehevingen må skje i hele laget, alle ansatte som jobber med barn og unge er en viktig brikke i det forebyggende arbeidet.

Derfor synes vi at kommisjonens modell med fem forebyggingsnivåer er et godt utgangspunkt. Det er avgjørende å satse på tidlig innsats og forebygging på flere arenaer, fra skole og barnehage til arbeidsliv og sivilsamfunn. Det kommer tydelig frem i arbeidet som er gjort i etterkant av avvergede og gjennomførte terroranslag at mange kommer fra dårlige sosiale kår. Fellesskolen, om den rigges riktig med tidlig innsats og et godt lag av ansatte, kan motvirke de største sosiale skillene. En kan lovfeste både utekontakt i kommunene, og fagarbeidere i skolen som kan støtte det pedagogiske personalet. Gode rutiner med kunnskapsdeling om hva som skjer på skole og i fritida kan bidra til å plukke opp radikalisering før det får eskalert. Dette hadde kommisjonen flere eksempler på, og vi håper at disse gode historiene kan brukes til å legge et godt grunnlag i alle kommuner.

Skolenes landsforbund støtter forslaget om et nasjonalt senter for voldelig ekstremisme, både for nasjonal forebygging, men også et senter for kompetanseheving på lokalt nivå. Forebygging av ekstremisme krever et godt og velfungerende samarbeid på tvers av sektorer, og vi er enige i at nasjonal styring og koordinering er nødvendig.

Som tidligere nevnt mener vi i SL at skolen har en sentral rolle i å bygge demokratisk motstandskraft. Inkluderende læringsmiljøer, undervisning om demokratiske verdier, og kompetanseheving blant alle ansatte er viktige tiltak. Det er 7 kompetansesentre i Norge, denne kompetansen må forsterkes og brukes både av ansatte og elever.

Skolenes landsforbund

Skuvllaid riikkalihttu | Skoleforbundet i LO

Digitalisering har også gjort noe med hvor lett det er å radikalisere ungdom eller å spre falske nyheter. Særlig sett i forhold til ny teknologi. Dette gir ekstremt nye muligheter, som for eksempel en lettere mulighet for å komme i kontakt med sårbare unge som lett kan radikaliseres. Samtidig gir det myndighetene nye verktøy, fordi det muliggjør en annen form for overvåkning. For de sårbare unge er det lett å miste tillit, derfor kan ikke personer de stoler på for eksempel innen skoleverket misbruke tilliten ved å overvåke de på nett. Det er viktig å finne en balanse mellom overvåkning og personvern, å ha nok kompetanse til å kunne utnytte teknologiens potensial for å identifisere og forebygge radikalisering. Det er også sammenheng mellom utenforskap og radikalisering. Fellesskolen kan ikke nevnes ofte nok som en demokratisk sikringsmekanisme. Innsatsen mot utenforskap må styrkes der alle de unge er, og da er det viktig at de ansatte har tid nok til å se alle. At skolene følger bemanningsnormen slik at klassestørrelsen ikke blir for stor, så alle blir fulgt opp er en viktig del av SLs politikk, og her er vi enig med kommisjonen om at det er viktig å sikre en helhetlig oppfølging av elevene. En av anbefalingene til kommisjonen er å bedre ivareta utsatte grupper, dette mener vi kan gjøres på skolenivå. Vi må gi de noe å være engasjerte i innad på skolen, finne et fellesskap innenfor og ikke utenfor demokratiets rammer, dette gir samfunnet en demokratisk motstandskraft.

Derfor er vi enige i kommisjonens anbefalinger;

- Styrk forskningen på ekstremisme, slik at kompetansen bygger på tall.
- Øk ressursene til det forebyggende arbeidet både lokalt og internasjonalt, lovfest andre ansatte inn i skolen for å bygge laget mot utenforskap.
- Utvikle en nasjonal strategi for forebygging.
- Etabler et nasjonalt kompetansesenter som kan styrke kunnskapen og kompetansen.
- Styrk samarbeidet mellom ulike aktører, sørg for en forskrifts eller lovendring som muliggjør informasjonsdeling for å plukke opp radikalisering

Terror destabiliserer samfunnet, og er en trussel mot vårt åpne og demokratiske samfunn. Forebygging koster mindre enn å reparere, og ved å sørge for mer midler til kompetanse i skolen. Legg til rette for et godt samarbeid på tvers av sektorer, da kan vi sammen skape et samfunn som er mer motstandsdyktig. Ekstremisme er for viktig til å overlate til eksperter alene, men kan heller ikke løses av skolen alene.

Forbundsleder, Mette J Walker

Forbundssekretær, Lene Bakkedal

Skolenes landsforbund

Skuvllaid riikkalihttu | Skoleforbundet i LO

